

ECOLÓGIE PRAHU

27. 3. - 11. 7. 2025

LIMINAL ECOLOGIES

Kurátorky / Curated by
MARIANNA TSIONKI & MARIANA CUNHA

ANDREA CONTE (ANDRECO)
ARJUNA NEUMAN &
DENISE FERREIRA DA SILVA
IFOR DUNCAN &
STEFANOS LEVIDIS
JÚLIA PONTÉS
OTO HUDEC
YANA KONONOVA

Výstava v / Exhibition at tranzit.sk
Beskydská 12, 81105 Bratislava
sk.tranzit.org

ECOLÓGIE PRAHU

POMEDZIA PREMENY A PREVIAZANOSTI

Kurátorky: **Marianna Tsonki & Mariana Cunha**

Liminalita, z latinského *limen*, čo znamená „prah“, predstavuje stav medzi – priestor, kde sa hranice rozostávajú, roly sa rozpúšťajú a vynárajú sa nové možnosti. V antropológii tento pojem označuje znepokojivú, avšak plodnú strednú fázu rituálu prechodu, kde sa opúšťajú staré identity, no tie nové ešte neboli sformované. Stav liminality v sebe ukrýva transformačný potenciál, v ktorom sa rozvoľňujú štruktúry a známe sa stáva cudzím, čo nás volá k premene myslenia a predstavivosti.

Ekológia prahu vychádza z tohto konceptu a do popredia stavajú spleť prepojenia a väzby ekológie, viacdruhového pôsobenia a socio-geopolitických kontextov. Sú to miesta premeny a samy sa nachádzajú v procese zmeny – dynamické zóny, kde sa hmatateľné i pojmové hranice rozpúšťajú a nanovo utvárajú. Ekológia prahu, formované procesmi klimatických zmien, migrácie a kultúrnej výmeny, načrtávajú ekosystémy a spoločenstvá, ľudské i viac-než-ľudské, v znepokojivých poryvoch, ktoré pretvárajú stabilné formy. Ekológia prahu nás pozývajú obývať tvárnosť týchto medzipriestorov, uvažovať nielen o tom, čo nás rozdeľuje, ale aj o tom, čo nás spája na spoločných prahoch existencie. Z tohto pohľadu sa prah stáva nástrojom skúmania a šírenia priesečníkov migrácie, ekológie a hraníc.

Diela prezentované v rámci výstavy *Ekológia prahu* reflektujú tieto prepojenia prostredníctvom filmu, fotografie, sochy a multimediálnych inštalácií. Vťahujú nás do miest, kde sa často zaužívané duality – ako prirodzené a politické, ľudské a viac-než-ľudské, lokálne a globálne – zbiehajú a narážajú do seba.

Srdce výstavy tvorí skúmanie toho, akým spôsobom sú hranice – konceptuálne, geografické a ekologické – zažívané, ustanovované a destabilizované. Zúčastnení umelci a umelkyne sa vydávajú do nestabilných prahových miest a ponúkajú konšteláciu poetických, kritických a naliehavých úvah o spoločných prahoch. Kým niektoré diela odsudzujú nekropolitické systémy vymedzovania hraníc, iné si predstavujú formy interakcie medzi ľuďmi a ekosystémami smerujúce k spravodlivejším podobám budúcnosti.

EKOLÓGIE V POHYBE

V kontexte nepopierateľného stavu našej klimatickej núdze sa diela prezentované na výstave zaoberajú lokálnymi pohybmi i javmi v globálnom meradle a odkrývajú meniacu sa dynamiku ekologických systémov a ľudských i viac-než-ľudských spoločenstiev. V spleti politiky a estetiky čerpajú diela z oblastí etnografie, aktivizmu, investigatívnej fotožurnalistiky, práva a topografie, a tak dokazujú, že umelecké postupy sú neoddeliteľné od politickej angažovanosti a sociálnej transformácie. *Ekológia prahu* sa vyjavujú práve v týchto okamihoch pohybu – nestabilné, avšak plodné miesta, v ktorých môžu zapustiť korene nové spôsoby bytia a utvárania vzťahov.

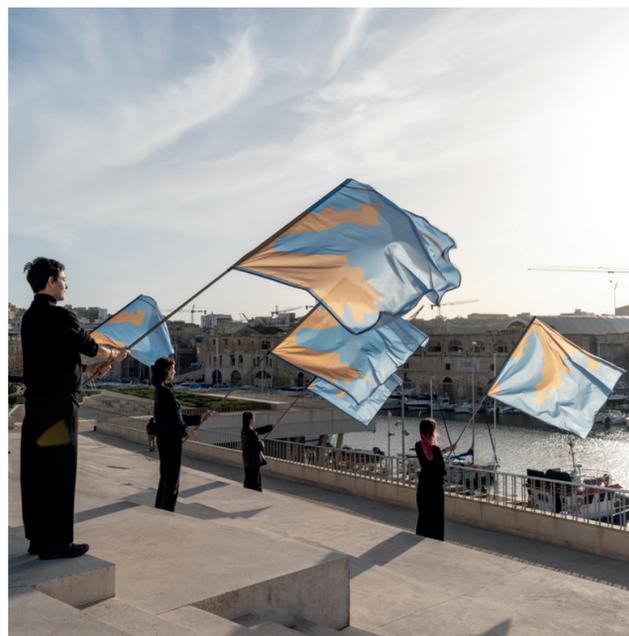
Výstavou prúdi predovšetkým voda ako metafora a tiež materiál na silu liminality. Rieky sa využívajú ako nástroje štátnej kontroly, ich toky sú militarizované s cieľom vymedziť hranice, čím vytvárajú ne-

bezpečné migračné trasy. Oceány nesú migrujúcich, ich nedozerenosť stelesňuje možnosti i zraniteľnosť, dážď živí alebo odopiera život, tvaruje krajinu a živobytia. V regiónoch ťažby rozpráva voda iný príbeh – príbeh o vykorisťovaní a ekologickej krehkosti, keď sú jej toky odkláňané, znečisťované či obrátené v zbrane ťažobnými praktikami. V regenerovaných či narušených krajinách sa voda zatiaľ stáva katalyzátorom ekologickej sukcesie, ako je to vidieť na odolnosti neľudských aktérov, ktorí pretvárajú spustošené prostredie. Prekračujúc hranice svojej materiálnosti evokuje voda hlbokú vzájomnú prepojenosť, rozpúšťa rozdiely a pripomína nám našu spoločnú existenciu na tejto planéte. Je príkladom tekutosti ekológií prahu, prepája odlišné geografické oblasti, dejiny a komunity. Voda tak spochybňuje naše domnienky o pevných pojmoch územia a identity a odhaľuje priepustnosť hraníc, ktoré vymedzujú náš svet, a to tak prírodných, ako aj konštruovaných.

POHYB PRIESTUPNOSŤOU HRANÍC

Hranice nie sú len čiary na mape; sú to aktívne technológie rozdelenia a kontroly, hlboko angažované v politike vylúčenia a príslušnosti. Pre ľudí vysídlených v dôsledku klimatických zmien, konfliktov alebo hospodárskych rozdielov často predstavujú miesta násillia a zraniteľnosti. Tie isté miesta však v sebe ukrývajú aj potenciál odporu, solidarity a predstavivosti.

Výstava vykresľuje tieto priestory na prahu formované migráciou, ekologickými krízami a geopolitickým napätím, a zároveň odhaľuje potenciál hraníc marginalizovať a súčasne prepájať, vytvárajúc

ANDREA CONTE (ANDRECO), *Vysídlenie Malta*, 2024, Maltabiennale.art, fotografia: Daniele Cimaglia
ANDREA CONTE (ANDRECO), *Displacement Malta*, 2024, Maltabiennale.art, photo: Daniele Cimaglia

spoločné prahy existencie. Skúmanie liminality prostredníctvom rôznych perspektív migrujúcich, aktivistov i umelkyn vyzýva návštevníkov a návštevníčky, aby kriticky uvažovali o svojich rolách v týchto systémoch. Zároveň kladie dôraz na vzájomne prepojené budúcnosti a zodpovednosti, ktoré nás zjednocujú naprieč meniacimi sa terénmi.

V diele *Vysídlenie Malta (Displacement Malta)* (2024) **Andrea** formou site-specific performance upozorňuje na ekologické zmeny súvisiace s vodou a na ich rolu v klimaticky podmienenej

ARJUNA NEUMAN & DENISE FERREIRA DA SILVA, *4 vody – hlboké prepletenie*, 2019, záber z filmu
ARJUNA NEUMAN & DENISE FERREIRA DA SILVA, *4 Waters – Deep Implicancy*, 2019, film still

migrácii. Videoinštalácia na pozadí krehkej krajiny Malty ukazuje vysídľovanie obyvateľstva a environmentálne zmeny spôsobené extrémnymi výkyvmi počasia. Performeri a performerky stelesňujú kolektívnu výzvu ku klimatickej spravodlivosti a k systémovej zmene držia vlajky na znak solidarity s migrujúcimi a ako akt odporu voči rigidnej logike hraníc. Toto dielo, ktoré podporila nevládna organizácia Friends of the Earth Malta, sa zasadzuje za uznanie dvadsiatich miliónov ľudí, ktorí sú každoročne vysídlení v dôsledku udalostí súvisiacich s meniacou sa klímou – títo ľudia v súčasnosti nie sú chránení medzinárodným právom a nemajú právny štatút utečencov. Vlajky tvoriace inštaláciu načrtávajú kontúry morfológie maltského pobrežia a stávajú sa anti-vlajkami slúžiacimi ako vizuálna kritika politických hraníc.

Štruktúra filmového diela *4 vody – hlboké prepletenie (4 Waters – Deep Implicancy)* (2019) od **Denise Ferreiry da Silva** a **Arjuna Neumana** vychádza zo štyroch živlov – vody, vzduchu, zeme a ohňa – a tematizuje naliehavé globálne výzvy, ako sú migrácia a ekologický kolaps. Robí tak pomocou etnopoetického naratívu, ktorý prehodnocuje etické stanoviská mimo konvenčných hodnotových paradigiem. Prostredníctvom tekutosti vody autorská dvojica sleduje ontologické prepojenia, ktoré prekračujú hranice, a ponúka víziu vzájomne previazaného bytia mimo rámcov, ktoré nám vnútila koloniálna modernita. Predstavujúc si vesmír nedotknutý rozdeleniami, ktoré definujú moderný život, autorské duo evokuje „hlboké prepletenie“, prvotný stav, v ktorom hmota existovala v jednote, než sa vyvinula do podoby planéty, ktorú obývame. Film evokujúci spomienky viac-než-ľudských aktérov a kozmologické poznatky, no zároveň narúšajúci ľudské a ekologické meradlá, nás vyzýva k prehodnoteniu nášho miesta v prepajenej sieti života a k tomu, aby sme si predstavili možnosti prepojenejšej budúcnosti.

Koloniálne žily (Colonial Veins) **Júlie Pontés** (2015 – prebieha) odhaľujú environmentálnu a sociálnu devastáciu spôsobenú viac než 300 rokmi ťažby v brazílskom Minas Gerais a zhmotňujú jej multidisciplinárny výskum tejto krajiny a komunit. Inštalácia obsahuje výber z leteckého prieskumu, ktorý umelkyňa robí od roku 2015 v spolupráci s pilotom lietadla. Pri občasných letoch v zakázanom vzdušnom priestore fotografuje meniacu sa krajinu vrátane oblastí dvoch najvýznamnejších environmentálnych katastrof v Brazílii, zničujúceho zrútenia banskej priehrady v rokoch 2015 a 2019. Sledujúc terén kúsok po kúsok skúma Júlia Pontés zároveň emocionálny vzťah medzi se-

bou, ľuďmi a krajinou. Videoperformancia *Mineral veins* (2021) zahŕňa fotografie, video a zvukovú dokumentáciu z archívu umelkyne z obdobia 2015 – 2021 spolu s historickým výskumom a archívnymi dokumentmi.

Na Kapverdoch formuje dážď krajinu aj životy, no prichádza v krátkych, nepredvídateľných poryvoch a čoraz viac ho narúšajú klimatické zmeny. Keď prší, vyprahnutá krajina sa mení: rozkvitajú akácie a darí sa plodinám ako kukurica a fazuľa. Sochárska inštalácia **AGÚ DI TCHUBA Lda, čln (AGÚ DI TCHUBA Lda, boat)** (2016) a **AGÚ DI TCHUBA, ako sa to všetko stalo (AGÚ DI TCHUBA, how it all happened)** (2025) **Ota Hudeca** predstavuje utopický projekt prepravovania dažďovej vody z Európy, ktorá je domovom veľkej časti diaspóry Kapverd, späť na ostrovy. Projekt dokumentuje cestu dažďovej vody v tradičných keramických nádobách z Lisabonu na ostrov Santiago a vrcholí jej vypustením nad vyschnutou krajinou ženami z Trás di Munti. Symbolizuje tak solidaritu a obnovené prepojenie krajiny, ekológie a komunit.

Hraničné nánosy (Border Depositions) (2025) je kolaboratívna multimediálna inštalácia, v rámci ktorej **Ifor Duncan** a **Stefanos Levidis** skúmajú mobilizáciu rieky Euros, Meriç, Marica – „pozemnej“ hranice medzi Gréckom, Tureckom a Bulharskom – ako hraničnej technológie. Rieka a jej okolie, vymedzené Lausannskou mierovou zmluvou a Aténskym protokolom (1923 – 1926), sa často označuje ako grécka *ανάχωμα* (anáchoma), čiže hrádza, historicky vytvorená na obranu pred tureckou inváziou a v nedávnej dobe aj pred ľuďmi žiadajúcimi o azyl. Výskum prebiehajúci od roku 2018 zahŕňal aj niekoľko terénnych výjazdov, počas ktorých sa umelci dostali do vojenskej nárazníkovej zóny, ktorá zatrasovala prístup k tomu, čo nazývajú „vzbrojenou riekou“, a zastierala tak nezákonnú prax *odsunov späť*. Autori usporiadali inštaláciu do ôsmich vrstiev (zahŕňajúcich zvuk, obraz a text), ktoré predstavujú ich nepriame vstupy do riečnej hranice a zároveň evokujú sedimentárnu politiku hranice, eróziu rieky a usadeniny na meniacich sa brehoch a ostrovoch v priebehu minulého storočia, ako aj nánosy právnych dokumentov na obranu práv osôb žiadajúcich o azyl.

Kanivské zosuvy, ktoré patria k najhlbším roklinám Európy, sú stelesnením dynamickej súhry medzi prírodnými silami, ľudskými zásahmi a ekologickou sukcesiou. Tieto geologické útvary, pôvodne formované pohybmi ľadovcov, odhaľujú zložité dejiny navrstvených interakcií – geologických aj kultúrnych. Po záplavách po druhej svetovej vojne, ktoré spôsobila vodná elektrárňa Kaniv na pravom brehu Dnepra na strednej Ukrajine, boli na stabilizáciu terénu vysadené akáciové lesy. Z tých sa časom stali divoké, nepreniknuteľné húštiny. Fotografická séria **Yany Kononovej Diviácie záhradníctvo (Boar Gardening)** (2024 – prebieha) skúma na pozadí tejto krajiny priesečníky klimatických zmien, vojny a mimoludského pôsobenia. Autorka zostupuje do roklín, aby preskúmala ich terén a spôsob, akým diviaky menia svoje prostredie, a reflektuje pritom témy liminality a ekologickej dočasnosti.

POMEDZIA MOŽNOSTÍ

Výstava *Ekológia prahu* nás pozýva, aby sme obývali pomedzia, kde sa pretínajú ekologické a sociálne systémy. Vyzýva nás, aby sme prijali nejednoznačnosť a potenciál hraničných medzí, aby sme si uvedomili našu vzájomnú prepojenosť a rôznorodé zraniteľnosti. Uvažujúc skrze

□ **JÚLIA PONTÉS, *Minerálne žily | Prechodné krajiny #3*, 2019**, železná baňa Gongo Soco, Barão de Cocais, Minas Gerais, Brazília, archívna pigmentová tlač, fotografia: archív umelkyne
JÚLIA PONTÉS, *Mineral Veins | Transitory Landscapes # 3*, 2019, Gongo Soco Iron Mine, Barão de Cocais, Minas Gerais, Brazil, archival pigment print, photo: courtesy of the artist

priepustnosť fyzických a konceptuálnych hraníc nás nabáda, aby sme si predstavili nové spôsoby bytia vo svete. V čase zrýchľujúcich sa kríz nám ponúka poetický i kritický pohľad ako spôsob orientácie v zložitosti našej súčasnosti. Premieňajúc prahy na priestory možností nás volá, aby sme opustili rozdelenia, ktoré definujú našu prítomnosť, a predstavili si budúcnosť s koreňmi v solidarite, spoluzití a starostlivosti.

BIOGRAFIE

ANDREA CONTE (ANDRECO) je umelec, environmentálny inžinier a výskumník. Ako riaditeľ ateliéru Andreco Studio v Ríme kombinuje umenie, vedu a ekológiu v snahe skúmať klimatickú spravodlivosť a vzťahy medzi ľuďmi a neľuďmi. Je tvorcom projektov Climate Art Project, Aula Verde a Flumen a prostredníctvom transdisciplinárneho výskumu a výtvarného umenia sa zaoberá opatreniami v oblasti klimatickej zmeny.

ARJUNA NEUMAN sa narodil v lietadle, preto má viacero pasov. Je umelcom, filmárom, spisovateľom a spoluzakladateľom platformy *Archive of Belonging*, databázy zdrojov pre migrujúcich a ľudí na úteku. Neuman využíva esej ako multiperspektívnu a na budúcnosť orientovanú vodiacu linku, ktorá je základom jeho experimentálneho výskumu a tvorivého prístupu.

DENISE FERREIRA DA SILVA je umelkyňa a filozofka. Vo svojej tvorbe reflektuje témy, ktoré sú kľúčové pre súčasnú filozofiu, estetiku, politickú teóriu, černošské myslenie, feministické myslenie a historický materializmus. Okrem mnohých iných publikácií je autorkou kníh *Toward a Global Idea of Race* (2007) a *Unpayable Debt* (2022).

IFOR DUNCAN je spisovateľ, umelec a interdisciplinárny výskumník, ktorý sa zaoberá na politické násilie a degradujúce vodné oblasti. Je postdoktorandom v projekte Európskej rady pre výskum *Ecologies of Violence: Crimes Against Nature in the Contemporary Cultural Imaginary* na Utrechtskej univerzite. Prednášal v Centre for Research Architecture, Visual Cultures na Goldsmiths University v Londýne, kde získal aj doktorát za prácu s názvom *Hydrology of the Powerless*. Ifor

bol predtým postdoktorandom v oblasti environmentálnych humanitných vied na inštitúte NICHE na univerzite Ca' Foscari v Benátkach.

JÚLIA PONTÉS je brazílska a argentínska výtvarná umelkyňa a výskumníčka v oblasti baníctva, ktorá sa zaoberá ťažobnými postupmi na americkom kontinente. Jej prácu ocenili inštitúcie ako National Geographic Society a Harvard University, vystavuje na medzinárodnej úrovni. Vyštudovala právo a ekonómiu na Universidad Torcuato di Tella, má diplom z fotografie z International Center of Photography a titul MFA z Columbia University. Júlia vyučuje na Montclair State University.

MARIANA CUNHA pôsobí ako výskumná pracovníčka a lektorka na University of Westminster/CREAM. Jej teoretický a kurátorský výskum sa zameriava na epistemický a dekoloniálny potenciál ekologických postupov v súčasnom umení a v pohyblivých obrazoch z krajín globálneho Juhu. Je držiteľkou doktorátu v odbore

film a titulu MA v odbore kultúrnych a kritických štúdií (Birkbeck, University of London).

MARIANNA TSIONKI je teoretička umenia a kurátorka pôsobiaca na priesečníku súčasného umenia, ekológie a technológií. Je docentkou a univerzitnou kurátorkou na Leeds Arts University. Jej kurátorské projekty a texty sa zameriavajú na otázky klimatických zmien, ekotechnológií, globalizácie, migrácie, dekoloniálnej ekovizuality a ekofeminizmu. Je držiteľkou doktorátu z kurátorskej praxe (Manchester School of Art) a titulu MA z teórie súčasného umenia (Goldsmiths, University of London).

OTO HUDEC je slovenský umelec, ktorý tvorí videá, nástenné maľby, animácie a sochy skúmajúce témy imigrácie, klimatickej zmeny a globalizácie. Jeho projekty zahŕňajú utopické perspektívy a čerpajú inšpiráciu z ekologických postupov. Od roku 2013 spolupracuje s rómskymi deťmi na *Projekte Karavan*. V roku 2012 sa stal finalistom Ceny Oskára Čepana, v roku 2024 reprezentoval Slovensko na Benátskom bienále. Vyučuje na Fakulte umení na Technickej univerzite Košice.

STEFANOS LEVIDIS je architekt, priestorový výskumník a odborný asistent na Athens School of Fine Arts. Je spoluzakladateľom a spoliaraditeľom Forensic Architecture Initiative Athens (FAIA) a ako vedúci výskumný pracovník agentúry Forensis dohliada na prácu agentúry v oblasti hraníc a migrácie. Doktorát získal z Centre for Research Architecture, Goldsmiths. V súčasnosti pôsobí ako postdoktorand v nadväznosti National Hellenic Research Foundation v rámci projektu MUTE a ako výskumný pracovník Forensic Architecture.

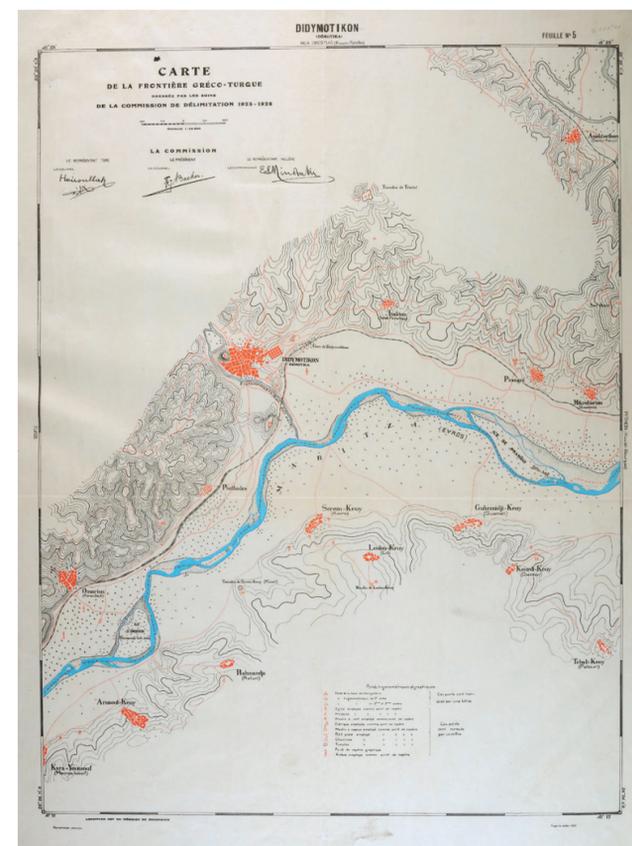
YANA KONONOVA má akademické vzdelanie v oblasti spoločenských vied a doktorát zo sociológie. Jej umelecká prax zahŕňa ekokritické skúmanie, v rámci ktorého pristupuje ku krajinám ako k hlavným aktérom a zaoberá sa ich citlivosťou. Zameriava sa na miesta formované ľudskými zásahmi a na prehliadané alebo neviditeľné topografie a do hĺbky skúma pojmy zvláštnych ekológií a geografíí.

LIMINAL ECOLOGIES

THRESHOLDS OF TRANSITION AND ENTANGLEMENT

Curated by **Marianna Tsionki & Mariana Cunha**

Liminality, derived from the Latin *limen*, meaning 'threshold,' signifies a state of in-betweenness—a space where boundaries blur, roles dissolve, and possibilities emerge. In anthropology, it indicates the unsettling yet fertile middle phase of a rite of passage, where old identities are cast aside, but new ones remain unformed. This state of liminality holds transformative potential, where structures loosen, and the familiar becomes strange, inviting reimagination.

□ **IFOR DUNCAN & STEFANOS LEVIDIS, *Hraničné nánosy*, 2025**
IFOR DUNCAN & STEFANOS LEVIDIS, *Border Depositions*, 2025

[List č. 5 (Didymotikon) Komisia pre delimitáciu grécko-tureckej hranice, Protokol o záveroch komisie Zmluvy z Lausanne z 24. júla 1923, 1926].

Feuille no.5 (Didymotikon). Commission De Délimitation De La Frontière Gréco-Turque, Protocole des conclusions de la commission Traite de Lausanne du 24 Juillet 1923, 1926. [Leaf No.5 (Didymotikon) Commission for Delimitation of the Greek-Turkish Border, Protocol of the conclusions of the commission Treaty of Lausanne of 24 July, 1923, 1926.]

Liminal ecologies emerge from this concept to underline the intricate interplay between ecology, multispecies agency, and socio-geopolitical contexts. These are spaces of and in transition—dynamic zones where borders, both tangible and conceptual, dissolve and reform. Shaped by processes of climate change, migration, and cultural exchange, liminal ecologies outline ecosystems and communities, human and more-than-human, in disquieting movements that morph stable forms. Liminal ecologies invite us to inhabit the malleability of these interstitial spaces, to consider not only what divides us but also what connects us in the communal thresholds of existence. Through this lens, the threshold becomes a tool for exploring and diffusing intersections of migration, ecology, and borders.

The works presented in *Liminal Ecologies* reflect these entanglements through film, photography, sculpture and multimedia installations. They draw us into spaces where often-established dualities—such as the natural and the political, the human and the more-than-human, and the local and the global—converge and collide.

At the heart of the exhibition lies an inquiry into how borders—conceptual, geographical, and ecological—are experienced, enacted, and destabilized. By engaging with the unstable spaces of liminality, the participating artists offer a constellation of poetic, critical, and urgent reflections on shared thresholds. While some of the works denounce necropolitical systems of border demarcation, others imagine forms of interaction between humans and ecosystems for more equitable futures.

ECOLOGIES IN FLUX

Against the undeniable backdrop of our climate emergency, the works presented in the exhibition engage with local movements and phenomena on a global scale, unravelling the shifting dynamics of ecological systems and human and more-than-human communities. In the entanglement of politics and aesthetics, the works draw from the realms of ethnography, activism, investigative photojournalism, law, and topography, asserting that artistic practices are inseparable from political engagement and social transformation. Liminal ecologies emerge in these moments of flux—unstable yet generative spaces where new ways of being and relating might take root.

Water, in particular, flows through the exhibition as a metaphor and material force of liminality. Rivers are used as instruments of state control, their flows militarized to delineate borders, thereby creating perilous migration routes. Oceans carry migrants, their vastness embodying both possibility and vulnerability, while rain nurtures or withholds life, shaping landscapes and livelihoods. In mining regions, water tells another story—one of exploitation and ecological fragility, where its flows are diverted, polluted, or weaponized by extractive practices. Meanwhile, in reclaimed or disrupted landscapes, water becomes a catalyst for ecological succession, as seen in the resilience of nonhuman agents reshaping ravaged environments. Beyond its physicality, water evokes a profound interconnectedness, dissolving divisions and reminding us of our shared planetary existence. It exemplifies the fluidity of liminal ecologies, connecting disparate geographies, histories, and communities. Water, thus, challenges our assumptions about fixed notions of territory and identity, revealing the porousness of the boundaries that define our world, both natural and constructed.

MOVING THROUGH THE POROSITY OF BORDERS

Borders are not simply lines on a map; they are active technologies of separation and control, deeply implicated in the politics of exclusion and belonging. For those displaced by climate change, conflict, or economic disparity, they often represent sites of violence and vulnerability. Yet these same spaces also hold the potential for resistance, solidarity, and imagination.

The exhibition traces these liminal spaces, shaped by migration, ecological crises, and geopolitical tensions, while revealing the potential of borders to simultaneously marginalize and connect, creating shared thresholds of existence. Exploring liminality through the diverse perspectives of migrants, activists, and artists, viewers are invited to reflect critically on their roles within these systems, emphasizing the interconnected futures and responsibilities that unite us across shifting terrains.

OTO HUDEC, *Agú di tchuba Lda*, 2016, inštalácia, Šopa Gallery, Košice, fotografia: Tatiana Takáčová
OTO HUDEC, *Agú di tchuba Lda*, 2016, installation, Šopa gallery, Košice, photo: Tatiana Takáčová

In *Displacement Malta* (2024), **Andreco** foregrounds water-related ecological change and its role in climate migration through a site-specific performance. Choreographed against the backdrop of Malta's fragile landscapes, the video installation enacts the displacement of populations and the environmental transformations caused by extreme weather events. Embodying a collective call for climate justice and systemic change, performers wield flags in solidarity with migrants and as an act of resistance to rigid border logic. Supported by Friends of the Earth Malta, this work advocates for the recognition of the twenty million people displaced annually by climate-related events—currently unprotected under international law, lacking legal refugee status. Outlining the contours of Malta's coastal morphology, the flags that compose the installation become anti-flags, serving as a visual critique of political boundaries.

Structured around the four elements—water, air, earth, and fire—*4 Waters – Deep Implicancy* (2019) by **Denise Ferreira da Silva** and **Arjuna Neuman** addresses urgent global challenges, including migration and ecological collapse, through an ethnopoetic narrative that rethinks ethics outside conventional paradigms of value. Through the fluidity of water, the artists trace ontological entanglements that transcend borders, offering a vision of interconnected existence beyond the frameworks imposed by colonial modernity. Imagining a cosmos untouched by the divisions that define modern life, the artists evoke 'deep implicancy,' a primordial state where matter existed in unity before evolving into the planet we inhabit. Evoking the memories of more-than-human agents and cosmological knowledges, while collapsing the human and ecological scales, the film invites us to reconsider our place within an interconnected web of life and envision possibilities for a more entangled future.

Júlia Pontés' *Colonial Veins* (2015–ongoing) materializes the environmental and social devastation caused by more than 300 years of mining in Minas Gerais, Brazil—her multidisciplinary exploration of its landscape and communities. The installation features a selection of the aerial survey she has been conducting in collaboration with an airplane pilot since 2015. Sometimes flying over forbidden

air, she photographs the changing landscape, including two of the country's most significant environmental disasters, the catastrophic mining dam collapsing in 2015 and 2019. She examines the terrain slice by slice, investigating the emotional relationship between herself, the people, and the landscape. The performance video *Mineral Veins* (2021) includes photography, video, and audio documentation from the artist's archive spanning 2015 to 2021, alongside historical research and archival documents.

In Cabo Verde, rain shapes both landscapes and lives, yet it arrives briefly and unpredictably, increasingly disrupted by climate change. When it rains, the arid land transforms: acacia trees flourish, and crops like corn and beans thrive. **Oto Hudec's** sculpture installation, *AGÚ DI TCHUBA Lda, boat* (2016) and *AGÚ DI TCHUBA, how it all happened* (2025) envision a utopian enterprise transporting rainwater from Europe, home to much of Cabo Verde's diaspora, back to the islands. Documenting the journey of rainwater in traditional ceramic pots from Lisbon to Santiago Island, the project culminates in its release over the arid landscape by women of Trás di Munti—symbolising solidarity and the renewed interconnectedness of landscapes, ecologies, and communities.

Border Depositions (2025) is a collaborative multimedia installation in which **Ifor Duncan** and **Stefanos Levidis** investigate the mobilisation of the Evros, Meriç, Maritsa River—'land' border between Greece, Turkey and Bulgaria—as a bordering technology. Demarcated by the Lausanne Peace Treaty and Athens protocol (1923–1926), the river and its surrounding region are often referred to as Greece's *ανάχωμα* (anáchoma), or embankment, historically established to defend against Turkish invasion, and more recently against asylum seekers. Since 2018, their ongoing research has involved several field trips during which they encountered a military buffer zone that obstructed access to what they call a 'weaponised river' and obscured the illegal practice of *pushbacks*. Evoking both the sedimentary politics of the border, the river's erosions and depositions of shifting banks and islands over the past century, and legal depositions in defence of the rights of asylum seekers, they have organised the installation into eight depositions (involving sound, image, and text) that introduce their oblique entries into the river border.

The Kaniv dislocations, among Europe's deepest ravines, embody a dynamic interplay between natural forces, human intervention, and ecological succession. Originally shaped by glacial movements, these geological formations reveal a complex history of layered interactions—both geological and cultural. Following post-WWII flooding caused by the Kaniv Hydroelectric Station on the right bank of the Dnieper river in Central Ukraine, acacia forests were introduced to stabilize the terrain, evolving into wild, impenetrable thickets over time. Against this backdrop, **Yana Kononova's Boar Gardening (2024–ongoing) photo-series examines the intersections of climate change, war, and nonhuman agency, descending into these ravines to investigate their landscapes and the boars' reshaping of their environment, reflecting on liminality and ecological temporality.**

THRESHOLDS OF POSSIBILITIES

Liminal Ecologies invites us to inhabit the thresholds where ecological and social systems intersect. It challenges us to embrace the ambiguity and potential of liminal spaces, to recognize our interconnectedness and diverse vulnerabilities. Thinking through the porosity of physical and conceptual boundaries, the exhibition urges us to imagine new ways of being in the world. In a time of accelerating crises, it offers both a poetic and critical lens as a way to navigate the complexities of our present moment. Transforming thresholds into spaces of possibility, *Liminal Ecologies* calls on us to move beyond the divisions that define our present and to envision a future rooted in solidarity, coexistence, and care.

BIOGRAPHIES

ANDREA CONTE (ANDRECO) is an artist, environmental engineer, and researcher. Director of Andreco Studio in Rome, he combines art, science, and ecology, to explore climate justice and the relationship between humans and non-humans. Creator of Climate Art Project, Aula Verde, and Flumen, he advocates for climate action through transdisciplinary research and visual art.

ARJUNA NEUMAN was born on an aeroplane, which is why he has so many passports. He is an artist, filmmaker, writer and a co-founder of *Archive of Belonging*, a resource database for migrants and refugees. Neuman uses the essay as a multi-perspective and intrinsically future-oriented guiding form that underpins his experimental research and creative approach.

DENISE FERREIRA DA SILVA is an artist and philosopher. Her work reflects and speculates on themes crucial to contemporary philosophy, aesthetics, political theory, black thought, feminist thought, and historical materialism. She is the author of *Toward a Global Idea of Race* (2007) and *Unpayable Debt* (2022) amongst many other publications.

IFOR DUNCAN is a writer, artist and interdisciplinary researcher focusing on political violence and degrading watery spaces. He is Postdoctoral Fellow on the ERC project Ecologies of Violence: Crimes Against Nature in the Contemporary Cultural Imaginary at Utrecht University. He was Lecturer and has a PhD entitled *Hydrology of the Powerless* from the Centre for Research Architecture, Visual Cultures, Goldsmiths. Ifor was previously postdoctoral fellow in environmental humanities at NICHE, Ca' Foscari, University of Venice.

JÚLIA PONTÉS is a Brazilian and Argentinian visual artist and mining researcher focused on extractivist practices in the Americas. Her work has been recognized by institutions such as the National Geographic Society and Harvard University and exhibited internationally. She studied Law and Economics at the Universidad Torcuato di Tella,

has a photography certificate from the International Center of Photography, and an M.F.A. from Columbia University. Júlia teaches at Montclair State University.

MARIANA CUNHA is a researcher and lecturer at the University of Westminster/CREAM. Her theoretical and curatorial research explores the epistemic and decolonial potentialities of ecological practices in contemporary art and moving images from the Global South. She holds a PhD in Film and an MA in Cultural and Critical Studies (Birkbeck, University of London).

MARIANNA TSIONKI is an art theorist and curator working at the intersection of contemporary art, ecology and technology. She is Associate Professor and University Curator at Leeds Arts University. Her curatorial projects and writing have focused on issues of climate change, ecotechnology, globalization, migration, decolonial eco-visualities, and eco-feminism. She holds a PhD in Curatorial Practice (Manchester School of Art) and an MA in Contemporary Art Theory (Goldsmiths, University of London).

YANA KONONOVA, *Diviácie záhradníctvo*, 2024 – prebieha, umelecká tlač
YANA KONONOVA, *Boar Gardening*, 2024 – ongoing, fine art print

OTO HUDEC is a Slovak artist creating videos, murals, animations, and sculptures exploring immigration, climate change, and globalization. His projects incorporate utopian perspectives, drawing inspiration from ecological practices. Since 2013, he has collaborated with Roma children through *Project Karavan*. He was a finalist for the 2012 Oskár Čepan Award, and in 2024 he represented Slovakia at the 2024 Venice Biennale. He teaches at TUKE Faculty of Arts.

STEFANOS LEVIDIS is an architect, spatial researcher, and an adjunct professor at the Athens School of Fine Arts. He is the co-founder and co-director of Forensic Architecture Initiative Athens (FAIA) and a senior researcher with Forensis, overseeing the

□ **OTO HUDEC, *Agú di tchuba Lda*** (detail), 2016, inštalácia, Šopa Gallery, Košice, fotografia: Tatiana Takáčová
OTO HUDEC, *Agú di tchuba Lda* (detail), 2016, installation, Šopa gallery, Košice, photo: Tatiana Takáčová

agency's work on borders and migration. He holds a PhD from the Centre for Research Architecture, Goldsmiths. He is currently a post-doctoral fellow at the National Hellenic Research Foundation under the project MUTE and a research fellow with Forensic Architecture.

YANA KONONOVA holds a PhD in sociology and an academic background in social sciences. Her practice involves ecocritical inquiries, treating landscapes as protagonists and engaging with their sensibilities. She focuses on sites shaped by human intervention and overlooked or invisible topographies, delving into notions of weird ecologies and geographies.

Ekológia prahu / Liminal Ecologies

27. 3. – 11. 7. 2025

Andrea Conte (Andreco), Arjuna Neuman & Denise Ferreira da Silva, Ifor Duncan & Stefanos Levidis, Júlia Pontés, Oto Hudec, Yana Kononova

Kurátorky / Curated by **Marianna Tsionki & Mariana Cunha**

Výstava v / Exhibition at tranzit.sk
 Beskydská 12, 81105 Bratislava
sk.tranzit.org

Koordinátorky výstavy / Exhibition coordinated by
Viktória Gajdošová, Vivien Kvasnicová

Technici / Technicians
Juraj Mydla, Michal Štompach

Text: **Marianna Tsionki & Mariana Cunha**
 Preklad, korektúry / Translation, proofreading
Judit Angel, Magdaléna Kobzová, Miroslava Kuracinová Valová

Grafický dizajn / Graphic design
Sándor Bartha

Titulný obrázok / Cover image
Ifor Duncan & Stefanos Levidis
 Zaplavené prázdne hroby na Cintoríne migrujúcich v Sidire, v gréckej prefektúre Evros, 2019 / Flooded empty graves at the Migrant cemetery in Sidiro, Evros prefecture, Greece, 2019

© tranzit.sk, the artists and the authors
 Vydavateľ / Publisher: tranzit.sk / **Judit Angel**, director
 ISBN: 978-80-69079-03-8
 Tlač / Printed by 2impress, Bratislava

tranzit.sk

ERSTE
 Stiftung

Nadácia ERSTE je hlavným partnerom iniciatívy tranzit.
 ERSTE Foundation is the main partner of tranzit.

CREAM

UNIVERSITY OF WESTMINSTER

Media partners:

artalk **Flash Art** **kapitál** **GoOut**